

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

10 Quæ conditiones requirantur ad contractum seudalem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

sonem, (vt si ignorabat rem esse emphyteuticam) aut quia legitime fuit impeditus. Ita Siluest. n. 10. & Clarus q. 8. n. 9.

49 *Si res perent.* Quinta conditio est, Vt si res sine culpa emphyteuta omnino pereat, aut absque spe recuperandi occupetur à mari vel ab hoste, emphyteuta liberetur à solutione pensionis: nisi obligauerit se ad casus fortuitos. Ita habetur L. 1. C. de Iure emphyt. estque communis sententia Doctorum. Ratio est; quia res emphyteutica perit proprietario. si tamen aliqua pars rei superfit, tenetur ad integram pensionem, vt ex eadem Lege colligitur. Ratio est; quia pensio soluitur potius in recognitionem dominij directi, quam ad compensandos fructus, vt inquit Clarus q. 8. n. 8. Si tamen pensio esset magna, ita vt ferè responderet fructibus; tunc ex aequitate esset remissio facienda pro rata. similiter si pensio soluere ad mensuram rei fructifera: vt si pro singulis iugeribus soluere vt vnus autrens, & ex viginti iugeribus perirent 10. solum esset obligandus ad pensionem decem aureorum. Ita Iulius Clarus supra: idque potius ex aequitate, quam ex rigore Iuris. Ratione autem sterilitatis dicunt DD. nihil de pensione minuendum, (quia emphyteuta manet in possessione rei, & saltem aliquid percipit) nisi forte pensio sit magna: tunc enim aequitatem postulare remissionem. Ratione autem belli, si res eoli non potuit, dicunt esse faciendam remissionem. vide Clarum supra num. 7. & 8. Sed haec omnia potius pendent ex quadam aequitate, & iudicio *vis àmentibus*, quam ex Iuris dispositione.

51 *Si deterior efficiatur.* Sexta est, Vt si rem notabiliter deteriore reddat, eam amittat, eique possit auferri. Vbi Nota, ita expressè statutum esse de emphyteusi Ecclesiastica, Authent. Qui rem. C. de sacrosanctis Ecclesiis. & Doctores ob paritatem rationis illud extendere etiam ad emphyteusim saecularem. Ratio est; quia cum emphyteusis instituta sit ad rem meliorandam, merito ea priuari potest, si reddiderit deteriore: vt si arbores incidit, si vineam non putauerit, vt notat Siluest. v. Emphyt. nu. 11. & Clarus qu. 26.

52 *Si eam vendat.* Septima est, Vt emphyteuta ius emphyteuticum & melioramenta à se facta non vendat, nisi domino directo ante admonito, vt ipse ante alios emere possit, si velit: quod si contra fecerit, totum sit commissum, & redeat ad dominum directum. colligitur ex L. 3. C. de Iure emphyteu. & cap. Potuit, de locato, estque communis sententia DD.

53 *Requiratur traditio.* Vbi Nota Primò, Si emphyteuta haec vendat quidem, sed non tradat, nisi domino antè interrogato an ipse eodem pretio emere velit, non cadere in commissum, vt rectè notat Siluest. n. 11. & Clarus q. 13, num. 3. Ratio est; quia ante traditionem venditio non est omnino perfecta; dominium enim non est translatum. vnde res non censetur adhuc alienata, quod tamen lex requirit. Idem dicendum, si solum sub hac conditione (si dominus directus emere nolet) vendat & tradat: quia ipse contractus venditionis non est perfectus, vt patet ex dictis cap. 21. dub. 1.

54 Nota Secundò, Posse eum illa donare, domino non interrogato; hoc enim Iure non est prohibitum. non tamen potest donatarium inuestire seu in possessionem immittere; (alioquin suo iure excideret) sed debet rogare dominum directum vt id faciat; qui non tenetur id facere, nisi sit per-

sona idonea, (à qua facile possit obtineri solutio pensionis) & solemnè stipulatione promittat, se annuam pensionem soluturum. Ita Silu. num. 23. ex Baldo. Simili modo potest eam legare, permutare, & oppignerare; vt idem docet nu. 24. ex eodem Baldo. si tamen sit res Ecclesia, non potest oppignerari, per Authent. Hoc ius, & Qui rem. C. de sacros. Eccles.

Nota Tertio, Postquam significauerit domino directo pretium, quod ab aliis pro iure emphyteuscos & melioramentis offertur, domino concedi duos menses ad deliberandum, post quos, si eo pretio non acceptauerit, potest emphyteuta aliis liberè, eodem vel maiori pretio vendere, modò non sint personae Iure prohibita: pater ex L. 3. C. de Iure emphyt. & cap. Potuit. Idem tempus conceditur ei, vt deliberet an teneatur donatarium vel legatarium inuestire; vt docent communiter DD.

Nota Quarto, Emphyteutam non posse rem locare alteri ad decennium, vel vltra, domino minimè requisito; (nisi alicubi sit contraria consuetudo) posse tamen ad breuius tempus. Ita Clarus q. 19. Ratio est; quia locatio ad decennium vel vltra, est vera alienatio rei, quoad dominium vtile, pro pretio; vt dictum est dub. 1. non potest autem rem alienare pretio, nisi eam domino antè eodem pretio obrulerit, vt patet L. 3. C. de Iure emphyt. Simili modo non potest eam subemphyteutare, seu alteri dare in emphyteusim; (quod passim dicitur *dare ad libellum*) domino minimè requisito, idque ob eandem causam, vt docet Clarus q. 20.

Octaua conditio est, Vt quoties res venditur, vel donatione aut permutatione alienatur, is qui eam accipit, soluat domino directo laudemium, idque pro inuestitura seu possessione quam ab ipso accipit. vt patet L. 3. C. de iure emphyt. vbi Nota Primò, *Laudemium* vocari certam partem pretij, seu aestimationis rei venditae, quae Iure communi est quinquagesima, consuetudine verò trigesima. vt docet Siluester ex Hostienfi num. 28. Nota Secundò, Hoc non deberi quando heres necessarius accipit rem illam titulo hereditatis, vel filia titulo dotis, vel quando res redit ad venditorem resoluta contractu, ex pacto de redimendo; vel quando plures heredes eam inter se diuidunt; vt ostendit Siluest. supra. Haec ferè Iure communi de emphyteusi sunt sancita, de quibus plurima disputant Iurisperiti; sed inspicenda est locorum consuetudo, quae admodum est varia.

DVBITATIO X.

Quae conditiones requirantur ad contractum feudalem.

Respondeo, Ferè easdem requiri, quae in emphyteusi, à qua non multum differt. Nam Primò, Constitui debet in re immobili: vt in regno, Prouincia, vrbe, arce, pago, agro. Secundò, Dominium directum & possessio ciuilis ipsius rei manet apud dominum; vtile transferretur in vasallum, illudque vasallus ciuilitè & naturaliter possidet. Tertio, Nò tenetur ad vilam pensionem, (si est feudum purum;) sed loco pensionis debet obsequium, idque tantum, quando de hoc interpellabitur. Quarto, si obsequium constitutum non praestiterit, amittit feudum; sicut emphyteuta

55
Duo menses
ad delibe-
randum.

56
Locatio ad
decennium.

57

Laudemium.

58
Conditio-
nes contra-
ctus feu-
dalis.

non soluens pensionem. Quintò, Sine domini voluntate illud alienare non potest, alioquin amittitur. Sextò, A Domino debet inuestiri & miti in possessionem; & tunc iurare domino fidelitatem. Septimò, Non potest sine domini voluntate feudum donare, vel impignorare, vel alteri in feudum concedere sine domini voluntate. vide plura apud Siluest. & Iulium Clarum v. Feudum, & alios: nam variæ sunt locorum consuetudines, & varia feudorum genera.

DUBITATIO XI.

Utrum res Ecclesie possint in feudum vel emphyteusim à Prælati dari, vel ad longum tempus locari, & quomodo.

59
Si antea in feudum data.

Respondeo, & Dico Primò, Si res illæ proximè antè datæ fuerant in feudum vel emphyteusim, possunt iterum sic dari; idque absque solemnitate, quam Ius Canonicum præscribit: modò tamen id fiat ad Ecclesie euidens utilitatem, & antequam illius rei fructus Ecclesie incorporentur, id est, eius vñibus à Prælato applicentur est communis sententia DD. vt refert Clarus, de emphyteusi q. 6. & de feudo q. 13. & Coar. lib. 2. var. cap. 17. n. 4. Ratio est, quia id non censetur noua alienatio; (quæ Iure prohibetur) sed continuatio alienationis antè factæ.

60
Si non fuerant antè data in feudum.

Dico Secundò, Si res Ecclesie antè non fuerant sic traditæ, vel si post traditionem expirante contractu fuerant rursus, quoad fructus, Ecclesie incorporatæ; non possunt de nouo dari in feudum vel emphyteusim, vel alia ratione alienari, nisi ex iusta causa, & seruatis solemnitatibus Iure præscriptis. est etiam communis Doctorum. Probatur Primò, Ex cap. Nulli. 5. de reb. Eccl. alienan. vel non alienandis, vbi dicitur: *Nulli liceat alienare rem Ecclesie sua immobilis, sine agrum, sine rusticum mancipium: neque specialis hypotheca titulo obligare. alienationis autem verbum continet conditionem, (aliàs conductionem, nempe ad longum tempus) donationem, venditionem, permutationem, & emphyteusim perpetuum contractum.* Secundò, Probatur Extrauag. commun. Ambitiosæ de reb. Eccl. non alien. vbi Paulus II. prohibet omnem bonorum Ecclesiasticorum, immobilium & mobilium pretiosorum, quæ seruando seruari possunt, alienationem, omneque pactum, per quod dominium transferretur, concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem ultra triennium, in feudationem & contractum emphyteusim; præterquam in casibus Iure expressis, & omnem talem contractum irritum reddit, insiucta excommunicationis sententia hys, qui contra prædictam prohibitionem alienare præsumserint. Tertiò, Probatur ex cap. 53. Sine exceptione. 12. quæst. 2. Sine exceptione decernimus (inquit Leo I.) *ne quis Episcopus de rebus Ecclesie sua quidquam donare, vel commutare, vel vendere audeat, nisi forte aliquid horum faciat, vt meliora prospiciat, & cum totius Cleri tractatu atque consensu id eligat, quod non sit dubium Ecclesie profuturum.* & infra requirit subscriptionem Clericorum. Idem habetur cap. 1. & 8. de iis, quæ fiunt à Prælato absque consensu Capituli. Eadem habentur Authenticæ. Hos Ius potest. C. de sacrosanctis Ecclesiis. Circa quos Canones

61
Extravag. Ambitiosæ.

Alienatio immobilium & mobilium pretiosorum.

Notandum est Primò, Non solum res immobiles Ecclesie non posse alienari vel impignorari absque præscripta forma; sed neque etiam mobiles, si sint pretiosæ, & seruando seruari possint, vt sunt vasa aurea, argentea, gemmæ, casula pretiosæ, tapetes; item quæcumque triennio non corrumpuntur, & simul fructificant, vt ouium grex, teste Siluest. v. Alienatio. num. 7. Secus de iis quæ ipso vsu consumuntur, vt vinum, oleum, frumentum, pecunia: nisi hæc rei immobili comparanda, voto, iuramento, vel præcepto Superioris sit destinata. tunc enim inter immobilia numeranda est.

Notandum Secundò, Vt valida sit alienatio rei Ecclesie immobilis vel mobilis pretiosæ, ex dispositione horum Canonum, duo requiri. Primò, Iustam causam: ea autem est quadruplex, vt docet Siluest. v. Alienatio, num. 2. ex Panormitano. Prima est, Necessitas, cui aliter occurrere nequit. Secunda est, Vilitas manifesta. Tertia est, Pie-tas, v. g. ad redimendos captiuos, ad succurrendum graui proximorum necessitati. Quarta est, Incommoditas, vt si res sit Ecclesie sumptuosa, & parum utilis. Secundò, Requiritur certa forma, quæ consistit in quatuor.

Primò, Vt fiat super ea re tractatus, vt inquit Leo: id est, in Capitulo discutatur, allatis vtriusque rationibus, an expediat alienari. sufficit autem vnus tractatus diligens, vt colligitur ex Canonibus citatis, & docet Siluest. num. 10. ex Panormitano. Vbi autem res non tractantur capitulariter, sed tantum per Superiorem & consultores, sufficit tractatus cum consultoribus, iuxta priuilegia instituti, vt in nostra Societate, vt rectè notauit Molina disp. 468.

Secundò, Vt Capitulum expressè consentiat. Hic consensus sequitur tractatum, & est eius veluti conclusio. Sufficit autem vt maior pars Capituli præsentis consentiat, vt notat Panorm. in cap. primum, de iis, quæ fiunt à Prælati, num. 5.

Tertiò, Vt Capitulum subscribat. hoc tamen non est necessarium, nisi in venditione, donatione, & permutatione; vt docet Panorm. supra, & colligitur ex decreto Leonis, imò iam consuetudine receptum est, vt sufficiat subscriptio Notarij.

Quartò, Vt addit auctoritas Superioris: qui in non exemptis est Episcopus; in exemptis autem Prælati, cui Ecclesia vel Monasterium immediatè pleno iure subest, vt Abbas in Ecclesiis sibi subiectis: Generalis vel Prouincialis in Ordinibus mendicantium, & aliis, qui eorum fruuntur priuilegiis: quòd si Prælati procul absit, & res non patiat moram, puto sufficere consensum præsumptum; vt si sit periculum ne ab hæreticis confiscetur: ita Panorm. in cap. fin. de reb. Eccl. non alien. & Fumus v. Alienatio, num. 18. Siluest. num. 16.

Notandum Tertiò, Præter hanc formam, in Extravag. Ambitiosæ, etiam præcipi sub grauibus pœnis, vt non fiat alienatio bonorum Ecclesie, Monasterij aut p̄ loci in consilio Romano Pontifice, & si facta fuerit, sit inualida. quæ dispositio etsi non videatur recepta quoad pœnas; (vt docet Nauarr. cap. 27. num. 149.) tamen id, quod in ea ordinatur, seruatur passim ab Episcopis, & Abbatibus iis, qui vigore litterarum Apostolicarum consecrantur. nam id ipsum in formula iuramenti fidelitatis, quod præstant Summo Pontifici, quando sunt